

ASMENS DUOMENŲ APSAUGA

Įstatymo vykdymo priežiūros institucijos

*Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo vykdymą prižiūri ir kontroliuoja **Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija**. Ši įstaiga prižiūri duomenų valdytojų veiklą tvarkant asmens duomenis, kontroliuoja asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, užkerta kelią duomenų tvarkymo pažeidimams bei užtikrina duomenų subjekto teisių apsaugą. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija registruoja duomenų valdytojus bei reguliariai prižiūri jų veiklą. Esant asmens duomenų tvarkymo pažeidimams ji gali Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus. Taip pat nagrinėja duomenų subjektų skundus bei prašymus.*

*Dar viena institucija prižiūrinti asmens duomenų tvarkymą yra **žurnalistų etikos inspektorius**. Visuomenės informavimo priemonės yra vienintelė sritis, kurios neprižiūri valstybinė duomenų apsaugos inspekcija.*

Atsakomybė už Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo normų nesilaikymą

Lietuvos teisinėje sistemoje numatyta administracinė atsakomybė, baudžiamoji ir turtinės ar neturtinės žalos išieškojimo tvarka.

Už asmens duomenų tvarkymo pažeidimus yra numatyta administracinė atsakomybė.

Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – **LR ATPK**) **214¹⁴ str.** „**Neteisėtas asmens duomenų tvarkymas**“ – užtraukia baudą nuo penkių šimtų iki vieno tūkstančio litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytus pažeidimus, – užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio iki dviejų tūkstančių litų.

214⁽¹⁵⁾ straipsnis. Neteisėtas valstybės informacinių sistemų duomenų tvarkymas

Valstybės informacinių sistemų duomenų (išskyrus asmens duomenis) rinkimas, kaupimas, saugojimas, papildymas, keitimas, ištrynimasis, taisymas, klasifikavimas, sunaikinimas, teikimas arba atsisakymas juos teikti pažeidžiant informacinių sistemų tvarkymą reglamentuojančius teisės aktus – užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki šešių šimtų litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytus pažeidimus, – užtraukia baudą nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio dviejų šimtų litų.

LR ATPK 214¹⁹ straipsnis. Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir (ar) skleidimo reikalavimų pažeidimas

Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir (ar) skleidimo reikalavimų pažeidimas arba neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios draudžiamos skelbti viešosios informacijos, susijusios su asmens duomenų paskelbimu, paskelbimas – užtraukia įspėjimą arba baudą nuo penkių šimtų iki dviejų tūkstančių litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytus pažeidimus, – užtraukia baudą nuo dviejų tūkstančių iki septynių tūkstančių litų.

Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir (ar) skleidimo reikalavimų pažeidimas arba neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios

draudžiamos skelbti viešosios informacijos, susijusios su asmens duomenų paskelbimu, paskelbimas radijo ir televizijos programose – užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio iki trijų tūkstančių litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio trečiojoje dalyje numatytus pažeidimus, – užtraukia baudą nuo trijų tūkstančių iki dešimties tūkstančių litų.

Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo ir (ar) skleidimo reikalavimų pažeidimas kompiuteriniuose žaidimuose – užtraukia įspėjimą arba baudą nuo penkių šimtų iki dviejų tūkstančių litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio penktojoje dalyje numatytus pažeidimus, – užtraukia baudą nuo dviejų tūkstančių iki septynių tūkstančių litų.

214⁽²³⁾ straipsnis. Neteisėtas asmens duomenų tvarkymas ir privatumo apsaugos pažeidimas elektroninių ryšių srityje

Elektroninių ryšių įstatyme numatyto asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos pažeidimas – užtraukia baudą nuo penkių šimtų iki vieno tūkstančio litų.

Tokie pat veiksmai, padaryti asmens, bausto administracine nuobauda už šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytus pažeidimus, – užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio iki dviejų tūkstančių litų.

Be administracinės atsakomybės Lietuvos Respublikos įstatymai numato ir griežtesnę – baudžiamąją atsakomybę.

167 straipsnis. Neteisėtas informacijos apie privatų asmens gyvenimą rinkimas

1. Tas, kas neteisėtai rinko informaciją apie privatų asmens gyvenimą, baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.

2. Už šiame straipsnyje numatytą veiką atsako ir juridinis asmuo.

168 straipsnis. Neteisėtas informacijos apie asmens privatų gyvenimą atskleidimas ar panaudojimas

1. Tas, kas be asmens sutikimo viešai paskelbė, pasinaudojo ar kitų asmenų labai panaudojo informaciją apie kito žmogaus privatų gyvenimą, jeigu tą informaciją jis sužinojo dėl savo tarnybos ar profesijos arba atlikdamas laikiną užduotį, arba ją surinko darydamas šio kodekso 165–167 straipsniuose numatytą veiką, baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.

2. Už šiame straipsnyje numatytą veiką atsako ir juridinis asmuo.

3. Už šiame straipsnyje numatytą veiką asmuo atsako tik tuo atveju, kai yra nukentėjusio asmens skundas ar jo teisėto atstovo pareiškimas, ar prokuroro reikalavimas.

Dėl neteisėtų asmens duomenų tvarkymo, dėl duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo, ar kitų asmenų veiksmų ar neveikimo atsiradusi žala turi būti atlyginta. Asmuo turi teisę reikalauti, kad turtinė ar neturtinė žala jam būtų atlyginta. Žalos atlyginimo išieškojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.

Kiti teisės aktai, susiję su asmens duomenų apsauga

Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas nustato visuomenės informavimo pagrindinius principus, taip pat ir asmens duomenų tvarkymo (atskleidimo, panaudojimo, neteisėti panaudojimo ir kt.) visuomenės informavimo priemonėse principus.

Gyventojų registro įstatyme detaliai reglamentuojama kaip tvarkomi asmenų duomenys, kokie duomenys saugomi, skelbiami, nustatytos asmenų, kurių duomenys tvarkomi registre, teisės. **Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatyme** reglamentuojama, kaip turi būti saugoma informacija, susijusi su asmens sveikatos būkle, kokia tvarka atlyginama žala, atsiradusi dėl neteisėto konfidencialios informacijos atskleidimo, ir kiti klausimai, susiję su asmens duomenimis sveikatos apsaugos srityje.

*Parengė socialinės pedagogės Jolita Dvelienė, Žaneta Cikatavičienė,
Nepilnamečių reikalų inspektorė Ramunė Juškevičiūtė*